

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 116 (3278) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Magyarország kormányzójának hadparancsa a harctérről hazatért második hadsereghez

104 ezer tonna ellenséges hajóteret súlyosztettek el a japánok a Csendes óceán északi vizén 17 buvárnaszádót is megsemmisítettek

HADPARANCS.

Második hadsereg tisztjei, tiszthelyettesei, katonái!

A második hadsereg közel egy éven át tartó nehéz küzdelem után hazája és vele urópa védelmében visszatért az anyaországba. Ez alkalommal szeretettel köszöntlek mindannyiatokat. Amilyen féltő gonddal kísérte a nemzet barcaitokat, ugyanolyan hálával és elismeréssel gondolkunk most vissza arra, hogy a legnehezebb viszonyok között tömegek és gépek sokszoros túlerőjével szemben férfiasan és elszántan dacoltatok.

Kegyelttel és fájdalommal gondolunk azokra a hősökre, akik életüket vagy testi épségüket áldozták. Hősihalottaink emlékét örökké őrizni fogjuk.

Hazánk jövőjéért hűséggel és odaadással vívott küzdelmeitekért legmelegebb köszönetemet és elismerésemet fejezem ki azzal a meggyőződéssel, hogy ha megint út az óra, a multban tanúsított elszántsággal és kemény harcokban megacélosodott szellemmel folytatnátok a harcot hazánk boldogabb jövőjéért.

Kelt Budapesten, 1943. május 24.

HORTHY s. k.

Mik a Szovjet hadászati tervei a leningrádi szakaszon

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Leningrád körüli német arcvonal jelentőségéről és a Szovjet hadászati tervéről a következőket közli egy harctéri jelentés: A mélyen tagozott német keleti arcvonal 1941 tele óta daeol a Szovjetnek Európa ellen irányuló áttörési kísérleteivel szemben. A Szovjet a jövőben sem számíthat arra, hogy az Ilmen-tó, Szmolenszk, Brjanszk, Orel, Charkov, Taganrog vonalon túl nyugat felé teret hódíthasson. A szovjet erőfeszítésének célja az északi szakaszon látszólag csak a fenyegetett Leningrád védelme. A valóságban sokkal távolabbi célok lebegnek a szovjet hadvezetőség szeme előtt. A Szovjet a Volhov és Peipusz-tó között át akarja törni a német zárógyűrűt, hogy Észtorozágha bevonulhasson, hogy innen biztosíthassa a Finn tengeröböl területét és ezzel a finn és norvég tömböt leszakíthassa a német vonalakról és végül ezen az úton ismét kiépíthesse a közvetlen kapcsolatot Angliával Skandinávián keresztül.

A Ladoga-tó környékén 1943 március 25-én vívott csatában a német csapatok ismét meghínsították ezeket a szovjet szándékokat és a bolsevisták csak egészen keskeny terepet hódítottak meg Leningrád felé szárazföldi összekötő hidként. A Ladoga-tó melletti csata mérlege nagyon kedvezőtlen a Szovjet számára. A Szovjet egy millió halottat, foglyot és sebesültet, valamint hatalmas anyagtömböket vesztett, de távoli célpontjait megközelítően sem érte el.

Tokió. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Macao Yahagi vezérőrnagy a japán császári főhadiszállás sajtóosztá-

lyának vezetője Yokohamában beszédet mondott. Hangsúlyozta, hogy Japán számára a nagykeletázsiai háború nem a kimerülés, hanem az újjáépítés és a termelés háboruját jelenti. Az Egyesült Államokban az eredeti haditervnek csak 60 százalékát tudták végrehajtani. Pillanatig sem habozik annak kijelentésével, hogy minél tovább tart a háború, annál kedvezőbbben alakul a helyzet Japán és a tengelyhatalmak számára. Japán keletázsiai és déltengeri hódításaival olyan politikai, katonai és gazdasági alapokat teremtett, amelyek lehetővé teszik számára, hogy egyik kezével folytassa a háborút, a másik kezével építőmunkát végezzen. Japán háborús ereje a déli gazdasági segélyforrások és a keletázsiai embertartalékok folytán egyre hatalmasabb lesz.

Öt hatalmas épületet dönt romba egyetlen u-fajta német bomba

Rómából jelentik: (MTI) Pavolini a Messengerban megállapítja, hogy amikor az angolok megkezdék a német városok bombázását, nem gondoltak arra, hogy olyan hamar választ kapnak, aminek következtében Coventry és London egy részt rommá változott. Most ugyanez történik mert a Rajnavidék, Szicília, valamint más olasz és német vidékek bombázása, az asszonyok és gyermekek legérfegyverezése és robbanótárgyak ledobása után megkapták a méltó választ a német szuperbombázóktól. Ezeknek bombái angol városokra hullottak és most az angol vezető államférfiak titkos ülésekre ülnek össze, hogy megfelejsek ennek az új bombázó-

esok és a keletázsiai embertartalékok folytán egyre hatalmasabb lesz.

Tokió. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A japán császári főhadiszállás szerdán közölte, hogy a japán tengerészet egységei május 5-től 24-ig a Csendes óceán északi vizén a következő eredményeket érték el: A japán buvárhajók elsúlyosztottak 2, egyenként 15.000 tonnás tartályhajót, 6 összesen 65.000 tonnát kitevő szállítóhajót és egy 15.000 tonnás teherhajót. A japán repülőgépek négy szállítóhajót súlyosztottak el összesen 9400 tonnával. A japán haditengerészet egyéb egységei április 1-től május 20-ig 17 ellenséges buvárhajót súlyosztottak el.

nak a titkát, amely 5 hatalmas épületet egyetlen bombával elsöpör a föld színéről és a rázkódtatás ereje azt a gépet, amely ledobta, még 4000 méter magasságban is megrészkezteti.

— Mi azonban nem örülünk ennek az eredménynek — állapítja meg Pavolini — és nem tréfálunk ennek az új találmánynak hatása fölött. Ezekben az új összetételű, sűrített levegőt tartalmazó bombákban csupán azt a nemzetközi nyelvet üdvözölhetjük, amely arra szolgál hogy kinyissa mindenkinek a fület.

Nővédő egyesület

(P. I.) A Római Katolikus Nővédő Egyesület most tartotta meg közgyűlését, amelyen az elmúlt év tevékenységét ismertették és a végzett munkáról számoltak be a különböző tisztségekkel, munkakörökkel megbízott vezetők. A beszámoló hangja nyugodt, higgadt volt és egy ízben sem haladta meg a legszigorubb értelemben vett prózaiság mértékét. Nem hallottuk emlegetni „hazánk, nemzetünk jövőjét”, sem a „szébb és boldogabb Magyarországot”, sem a „vallainkon nyugvó és létező magyar sorsot”. Elnöknő, pénztáros, titkár és leánykört vezető: mind csak azt a keveset hangoztatta és jelentette, amit saját hivatáskörén belül minden tulás és nagyítás nélkül hangoztathatott. Azt hallottuk, hogy vigyázzunk itthon, ne hogy megismétljék 1918. Mindenki a maga helyén vigyázzon Senkitől sem követelhetünk többet, mint amennyi reá van bízva. De azt sokkal jobban, sokkal lelkiismeretesebben el kell végezni, mint máskor. A pénztárosi jelentés sem tobzódott a nagy számokban. Éppen ezért egészen nagy számnak tűnt fel az a 400 pengő, amelyet ebben az évben a Vöröskeresztnek irányzott elő az egyesület. A titkári jelentés az egyesület tulajdonképeni munkásságának adatait közölte. Ez a munkásság a vidékről Nagyváradra került háztartási alkalmazottak gondozását jelenti. Éjszakai szálláshoz, ideglenes lakáshoz, megbízható és jó munkaközvetítéshez jutottak a tájékozatlan, minden támogatás nélkül városba kényszerült falusi leányok. Sokezer ilyen esetet sorolt fel a jelentés. Lehetett volna szóvirággal disziteni ezeket az adatokat. Lehetett volna cikornyás dicséreteket kanyarítani belőlük az egyesület, de az egyes vezetők címére is. Mindez nem történt meg. Hála érte annak a szellemnek, amely ezt az egyesületet átjárja. Leánykörre is van az egyesületnek. Nem klub, nem díszelnőkös, tisztikardos, parádés valami, hanem egyszerű kör. A körnek van egy vezetője, aki a leányokkal, a leányok között és értük él. Néhány egyszerű szavakkal közölt adat számol be arról, hogy mivel töltötték ki az évet. Nem a nagy nyilvánosság előtt, hanem maguk között. Sem nagy felvonulás, sem nyilvános szereplés, sem kifelé való mutatás nem volt. Ha az idejük engedte, a maguk kis helyiségében összejöttek dalolni, táncolni, tanulni, tanulságos előadásokat meghallgatni. Milyen jól esik meghallgatni az ilyen beszámolókat. Az egyesületek dzsungeljeiben valóságos felüdülést jelent egy olyan társadalmi alakulat, amely kevés szóval, még kevesebb görögützettel és teljesen díszelnökmentesen végzi munkáját. Nem rendez parádés felvonulásokat, nem választ díszelnököt, hanem végzi munkáját csendben, szerényen. Igazi társadalom-

építő munka ez s ennek a munkának minden kis téglája önkéntes tevékenységből születik meg. Azért könyveljük el a beszámolón kívül vezető helyünkön is a Római Katolikus Növédő Egyesület közgyűlését.

Felhívás Nagyvárad társadalmához!

Kormányzatunk családvédelmi intézkedései során életrehívott Zöldkeresztes Egészségvédelmi Szolgálatok évek óta szinte emberfeletti küzdelmet folytatnak a népességünket gyengítő betegségek ellen. Megkettőződött ez a küzdelem a mai rendkívüli állapotok között, amikor a háború nyomán több olyan betegség léphet fel, amely a kellően kiépített védelem hiányában, a népesség káros megtizedeléséhez vezet.

A nagyvárad körzetben védelmünk alatt álló 3640 családot az elmúlt évben 21.509 családlátogatással keresték fel védőnőink, mintegy házhoz szállítva azt az egészségügyi műveltséget, amelynek hiányában a család egészségi állapota károsodik. Észlelésiük, felderítésük és tanításuk nyomán 21.444-en látogatták át tanácsadó intézetünket, ahol 651 orvosi tanácsadás alkalmával 7052 terhes anya, 11.845 csecsemő, 5005 kisgyermek és 661 iskolásgyermeknek nyújtottunk ingyenes egészségügyi vizsgálatot és tanácsot.

Egészségügyi családvédelmi munkánk során azonban számtalanszor látjuk azt, hogy legtöbb betegség melegegy a nyomor, a reánk bízott nagyvárad körzetben is. Hogy a szociális körökkel szembe is küzdhesünk, az elmúlt évben a gyermekszervezetnek nélkülözhetetlen védőtápanyagból, a tejből 413.380 liter juttattunk védenecskéinknek 147.683 pengő értékben, amelyből 117.950 liter, 41.429 pengő értékben teljesen ingyen kaptak a rászorulókat. Ezen kívül kerekeltünk 8000 kg. cukrot, 600 esetben 1—1 darab szappant, 101 anya csecsemő-kelengyét, 676 család 1—1 mázsa tüzfát, továbbá anyatejet, darát, szülészeti vándor-kelengyét, gyermektápszerket, stb. osztottunk ki a gyermekes családoknak.

Mindaz Nagyvárad városa megértő társadalmának készségével volt lehetséges,

amely az elmúlt évben csaknem 10.000 pengős adományával részt vállalt a segítség munkájában.

Hogy a megkívánt fokozott teljesítményt elérhessük, ezidén is kérjük szíves fordulunk Nagyvárad városa minden egyes Polgárához, Intézményéhez és Vállalatához, hogy szíves adományával

1943 június 6-i (vasárnap) gyűjtőnapunkon

— jóljelfogott érdekében is — segítsék nemzetvédelmi munkánkat, mert csak így tudjuk helybeli viszonylatban minél több hazánkfiaink megadni a legnagyobb kincsét: az egészségét!

Az Egészségvédelmi Fiókszövetség nevében:

DR HLATKY ENDRE s. k.
főispán, elnök.

DR HEINRICH BÉLA s. k.,
magy. kir. tisztifőorvos.

Közgyűlést tartott a Római Katolikus Növédő Egyesület

Gaál Szabó Istvánné az új titkár. 400 pengő a Vörös Keresztnek

Nagyvárad, május 26. A Nagyvárad Római Katolikus Növédő Egyesület 1943. évi közgyűlése május 24-én tartotta meg a Katolikus Körben. A közgyűlésen a vezetőségen és a tagokon kívül számos érdeklődő jelent meg. A Magyar Hízek egy elmondása után szamosújvári Simay Matild elnök üdvözölte a megjelenteket. Bevezető beszédében hangoztatta, hogy az egyesület minden egyes tagjának még fokozottabb erővel kell bekapcsolódnia a munkába. A mai idők felfokozott tevékenységet követelnek minden magyar embertől. A belső front épségben tartásánál nagy szerepe van a nőknek, nehogy még egyszer megismétlődhessen 1918.

Török László pénztáros 1942. évi zárószámát olvasta fel, részletezve a bevételt és kiadást. A közgyűlés a számadásra a felmentvényt megadta. Következett az 1943. évi költségvetés előterjesztése. Ebben a költségvetésben szerepel egy 400 pengős tétel a Vörös kereszt céljaira. A titkári jelentés beszámolt az évi munkáról. Érdekes adata volt a beszámolóban, hogy egy szegény kereskedelmi leányka tanulmányait folytathassa a taghölgyek felváltva naponta adnak ebédet. Krausz Samu, Bazill Mihályné, Gaál Szabó Istvánné és Heeger Jánosné 608 pengőt gyűjtöttek karácsonyra szegényeinknek. A leányotthonban 202 személy aludt 977 éjszakán, ebből ingyenes volt 176 eset. Az otthont fahiany miatt november 9-én be kellett zárni. Az elhelyező irodában személynél kértek 1236 esetben. munkáért jelentkezett 707 személy, végleges elhelyezést nyert 376. Az egyesület állandó segélyezettjeinek száma 24, ezek gyorssegélyt kapnak havonta átlag 5—6, 2—8 pengőig. Nagy kár is érte az egyesületet. Sikertelenül a Nőszövetség útján 23 méter flanelt kapni a közellátási minisztériumból a szegények karácsonyi megajándékozására. Ezt az iroda szekrényéből egy éjszakai betörő elvitte az ottlevő 81 pengővel együtt. A rendőrség elfogta a betörőt, de már nem volt meg nála semmi.

Ambrus Magda leánykört vezető olvasta fel ezután a jelentését. A leánykörbe jelentkezett 68 leány, ebből többen el távoztak Váradról. Az összejöveteleken megjelent 20—35. Vidor József népművelési titkárral közös munkában állapodtak meg. Az elnök el is készítette az egész évi tanmenetet. Vidor József titkár ígért előadásokat is, de egy sem jött el az előadások megtartására. Minden alkalommal az elnöknő tartotta meg azokat. Az Actio Catholica ez évi célkitűzésének házasérvédelmi sorozatos előadásait a főtisztelendő papság tagjai és mások vállalták. Volt helyesítési, fogalmazási, számlási, földrajz, történelem, egészségvédelem, háztartási, ének- és testnevelés köréből előadás. Szórakoztak is a leánykör tagjai. Volt Mikulás-délután. Kormányzó urunk névnapját is megünnepelték. Karácsonykor teadélután volt. 2 táncos délután, mikor az ismerős fiúkat is meghívta. Április 18-án a sebesült katonákat szép műsorral szórakoztatták a kórházban. Április 22-én dr. Virág Jeromos lelkigyakorlatot tartott. Május 2-án. Anyák napján, az elnöknő ismertette a nap jelentőségét és szeretetre, hála iránt a leányokat öreg szüleik iránt.

Pathásné Tuka Olga lemondott az eddig viselt titkári tisztségéről. Elnök indítványozta, hogy mivel 19 évig volt

az egyesület titkára, nagy és eredményes munkát végzett minden irányban, de leginkább a leánykör vezetésénél szerzett nagy érdemeket, azért a mun-

Helybenhagyta a Tábla a törvényszék ítéletét a Jávor-Roxin sajtóperben

Nagyvárad, május 26. Az ítélőtábla ma délelőtt tárgyalta azt a sajtóper, amelyet Roxin Ferenc volt nagyvárad vendéglős indított Jávor Béla hírlapíró ellen a Magyar Lapokban meg 1941-ben megjelent cikke miatt. A törvényszék annakidején háromszáz pengő pénzbüntetésre, száz pengő erkölcsi kártérítésre ítélte Jávort, a pénzbüntetés végrehajtását azonban három évre felfüggesztette. Az ítélet ellen egy a vádlott, mint a főmágnavádó fellebbezést jelentett be s így került az ügy a tábla elé, amely a mai tárgyalások helybenhagyta a törvényszék ítéletét s azonkívül a táblai tárgyalás költségei címén 60 pengő megtérítésére kötelezte a vádlottat.

Az ítélet indokolása szerint az az állítás, hogy román ember a román uralom alatt antirevizionista tevékenysé-

kájáért szavazzon az egyesület neki jegyzőkönyvi köszönetet, amihez a közgyűlés hozzájárult. Titkárnak ezután egyhangú lelkesedéssel az elnök indítványára Gaál Szabó Istvánné választották meg.

Imrik S. Zoltán prelátus-kanonok meleg hangú beszédében köszönte meg az elnökség és tagok munkáját, őket tovább munkára buzdította. A Hízek egy elmondásával a közgyűlés befejeződött.

get fejtett ki, még nem meríti ki a rágalmasz tényálladékat, de a vád tárgyát képező cikkek úgy tüntetik fel a főmágnavádót, hogy ő a román megszállás idejében magyar emberek léte alapja ellen tört s ennek ellenére a magyar uralom bekövetkezésekor magyar nemzethűségi bizonyítványt szerzett, sőt a magyar bíróság igénybevételevel igyekezett kitartani magyar emberek zaklatásának vonalán. Ez az állítás — mondja az indoklás — valódiság esetén alkalmas arra, hogy a főmágnavádó közmegejtésnek tegye ki, a valódiság bizonyítása azonban nem sikerült a vádlottnak.

Az ítéletben a főmágnavádó képviselője megnyugodott, a vádlott és képviselője azonban semmisségi panaszát jelentett be.

Árdrágításért 600 pengő pénzbüntetésre ítélt az uzsorabíróság egy falusi menyecskét

Nagyvárad, május 26. Szaprabeszédű falusi menyecske állt ma délelőtt a nagyvárad törvényszék uzsorabírósága előtt. A vád: ártullopás vétsége, amit azzal követett el, hogy 80 kg. szenaért 40 pengőt követelt és fogadott el Csapó Sándor szalárdi földművestől.

Parti Benjáminné — így hívják a bősbeszédű menyecskét — mindvégig ártatlanságát hangoztatja, s nagy méltatlankodással hallgatja Csapó Sándor s a másik tanu vallomását, akik nem vele egybehangozóan adják elő a történeteket, hanem úgy, hogy az a vádat támasztja alá. Méltatlankodásában eddig meggy, hogy még Csapó Sándor eskütelje alatta is egyre beszélne, ha a bíróság szigorúan le nem intézné.

— Most beszéljen — mondja később a bíróság — most magán a sor. Mit akart mondani?

— Nem mondom én semmit — mondja értődőt hangon — látom, nekem nem lehet beszélni...

Mindamellet mégis elmondja, hogy ő nem bűnös, az ő lelkiismerete nyugodt, de nem úgy ám a tanúé, mert — azt mondja — van Isten az égből!

A bíróság a két tanu esküvel megerősített vallomása alapján bűnösnek mondotta ki Parti Benjáminné szalárdi lakost folytatlagosan eikövetett ártullopás vétségében és ezért 600 pengő pénzbüntetésre ítélte.

— Megnyugszik az ítéletben? — teszi fel a szokásos kérdést a bíróság.

Parti Benjáminné még erre sem tud csupán egy „igen”-nel, vagy „nem”-mel felelni, hanem „megnyugvását” így fogalmazza meg:

— Megnyugszik en, kérem abba, hogy a lelkem tiszta. De az övé nem lesz tiszta soha! Gondolom, hogy ebből a büntetésből nem eszik!

Miután a bíróság megnyugtatta, hogy abból a tanu valóban nem eszik, mert

a büntetés-pénz az államkincstárhoz folyik be, Partiné nagynehezen elhallgat s kivonul a tárgyalótérből.

Otthon, a férjnek azonban bizonyára lesz még mit hallgatnia!

Diszülést tartott az Országos Katolikus Diákokon-nagybizottság

A Magyar Kurír jelenti: Az Actio Catholica országos vezetősége még 1942. tavaszán mozgalmat kezdett a katolikus diákokon-nagybizottságos mutatózó hiányok pótlására. A mozgalom sikere érdekében országos katolikus diákokon-nagybizottságot hívtak életre, amely kedden este tartotta diszülését.

Az egyetemi énekkarok énekeltek a Pápai Himnuszot, majd Serédi hercegprímás emelkedett szólásra. Kifejtette, hogy országos gyűjtés útján katolikus közép- és főiskolai diákokon-nagybizottságot létesítenek, melyekben elhelyezést nyerhetnek derék katolikus magyar tanulók, kiváltképpen hadiárvaik, akik anyagiak hiányában tanulmányaikat nem tudnák folytatni. Bejelentette, hogy az országos gyűjtés számára 50 ezer pengőt helyezett el. Ezzel az ülést a legderekabb magyar ifju, Szent Imre herceg nevében megnyitotta.

Azután Kállay Miklós miniszterelnök emelkedett szólásra s bejelentette, hogy a m. kir. kormány a nagy célhoz méltóan és a nagy idők lehetőségeit szem előtt tartva, minden erejével azon lesz, hogy az új katolikus nevelés alapjainak megvetése minél hamarabb sikerüljön. Szendy Károly, Budapest székesfőváros polgármestere, Szandlner Pál egyetemi tanár és Finta Sándor szólahtak még fel, majd a diszülés a hercegprímás zárószavaival ért véget.

Elfoglalták a japánok Sangjangot, a 86. csungkingi hadsereg főhadiszállását

Befejeződött az orosz felvonulás Moszkva, Kurszk, Leningrád vidékén és a kubáni szakaszon. Háboruba szeretnék ránlani az angolok Törökországot

Ankara. (Interinf.) Törökországban nagyon elővigyázatosan fogadták az angolok mesterkedéseit, amelyek azt engedik sejtetni, hogy Törökország a szövetségesek oldalán a háboruba lép a közeljövőben. Illetékes török részről hangsúlyozzák, hogy Törökország egyaránt ragaszkodik a Németországgal kötött barátsági szerződéshez és az Angliával kötött szövetségi szerződéshez.

Meghiusult két szovjet előretörési kísérlet a kubáni hídfőnél

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A keleti arcvonal tisztogató hadműveleteiben a Vlaszov orosz tábornok vezetése alatt álló önkéntes orosz csapatok is tevékenyen részt vesznek.

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A kubáni hídfő északi sarkánál hétfőn két ellenséges előretörést megsemmisítettünk. Az Azóvi tenger lagunavidékén a német rohamcsapatok benyomultak az ellenséges vonalakra és megsemmisítették több szovjet támaszpontot. A rohamcsapatok foglyokkal és zsákmánnyal tértek vissza. A kubáni hídfőnél május elseje óta lefolyt ellenséges páncélosok száma kétszáznál több. Novorosijszknál elsüllyesztettünk egy utánpótlást szállító szovjethajót. Német va-

dások légi harcokban tíz szovjetgépet lőttek le.

Berlin. (Interinf.) Az orosz felvonulás a kubáni vidéken és Moszkva valamint Kurszk között, továbbá Leningrád környékén általában befejeződött. A jelekből arra lehet következtetni, hogy a bolsevisták a télihez hasonló nagy átkarolási műveletet terveznek. A német haderő mindennél megette a szükséges ellenintézkedéseket, úgyhogy a bolsevista akcióitól függetlenül német hadműveletek is végrehajthatók lesznek.

Helsinki. (MTI.) A bolsevista háborúban a finnek eddig 1376 ellenséges repülőgépet semmisítették meg.

Megtörték a japánok a 13-ik csungkingi hadosztály ellenállását

Tokió. (MTI.) A Stefani Iroda jelenti: A japán hadművelési területről jelenti, hogy a honani frontszakaszon az expedíciós kötelékek hétfőn elfoglalták Sangjangot, a 86. csungkingi hadsereg főhadiszállását.

Sanghaj. (MTI.) A NTL jelenti: A japán csapatok szakadatlan előnyomulás közben hétfőn délben elérték Csangjangot, miután Icsangtól 30 kilométerre délre a hegyekben megtörték a 13-ik csungkingi hadosztály ellenállását.

Tokió. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: A Santung tartományban lévő csungkingi erő elleni tisztogató hadműveletek során a japánok 4460 foglyot ejtettek. Az ellenség 2750 halottat hagyott hátra a csatamezőn. A japán csapatok hatalmas hadianyagzsákmányra is szertettek.

Amsterdam. (MTI.) A NTL jelenti: Az Egyesült Államok hadügyminisztere közölte, hogy Attu szigetén a harcok még folynak.

Szudánban és olasz Keletafrikában katonai célpontokat támadtak az olasz repülők

Róma. (MTI.) A NTL jelenti: Olasz repülőgépek hosszú és nehéz repülés után hatatosan támadták Szudánban és olasz Keletafrikában a katonai célpontokat. A német légierő kötelékei Dzsidzelli és Bone kikötőjét támadták. Egy súlyosan eltalált hajó elsüllyesztettnek tekinthető. A messinai szoros mindkét partja, valamint Catania és Szardínia különböző helységei ellen intézett ellenséges légitámadások némi kárt okoztak. A károk Reggio di Calabriaiban a legsúlyosabbak. Olasz vadászok Szicília és Szardínia felett 9 gépet lelőttek. A légyerdelem 10 gépet semmisített meg.

Amsterdam. (MTI.) A NTL jelenti: Kedden délután nagyszámú német repülőgép támadást intézett egy angol tengerparti város ellen.

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti: A birodalmi törvénytar közli a Führer rendeletét, melynek értelmében azokat a német származású külföldieket, akik a német véderő, a fegyveres SS, a német rendőrség, vagy a Todt-szervezet tagjai, megkapják a német ár-

lampolgárságot. Azok a német származású külföldiek, akiket ezután vesznek fel az említett szervezetekbe, ugyancsak megkapják a német állampolgárságot. A rendelet a kihirdetés napján lép életbe.

Sanghaj. (MTI.) A Német TI jelenti: A japán csapatok szakadatlan előnyomulása közben hétfőn délben elérték Csangjangot, miután Icsangtól 30 kilométerre délre a hegyekben megtörték a 13-ik csungkingi hadosztály ellenállását.

Genf. (MTI.) A Német TI jelenti: A hot-springi élelmiszeri értékeket a szovjet küldöttség vezetője a sajtó előtt kijelentette, hogy a Szovjetunióknak több élelmiszerre van szüksége. A kölesön és borsószárak révén nem kapnak elegendő éle-

miszert az Egyesült Államoktól. Nyomatékosan hangsúlyozta, hogy a Szovjetnek nemcsak a háború alatt hanem után is szüksége lesz élelmiszer ellátásra az egész ujja-építés időszakában. Hangsúlyozta végül, hogy a Szovjetnek hosszulejárata hitelre van szüksége.

Titok
Nők tiszta teintjüket gyakran csak annak köszönhetik, hogy emésztésükre kellő figyelmet fordítanak. Külön hatással van Önnek is használni a **DARMO**

Az "orosz felszabadító hadsereg" kötelékei is részt vesznek a partizánok elleni harcban

Berlin. (Bud. Tud.) A német sajtó kedden első ízben közölte, hogy a szovjet partizánok elleni harcokban az úgynevezett "orosz felszabadító hadsereg" kötelékei is részt vesznek. A lapok kiemelik, hogy ezeknek a kötelékeknek a harcban való részvétele mind a tonai, mind lélektani szempontból igen hatásosnak bizonyult. Együttal közölték a lapok, hogy ennek a hadseregnek a parancsnoka Vlaszov tábornok, aki nyilatkozatot tett egy szerb lap munkatársa előtt, mely-

ben a többi között kijelentette, hogy híve az 1917. évi forradalomnak, amely Oroszország politikai, gazdasági és erkölcsi betegsége miatt szükséges és természetes volt. Az eljövendő Oroszországnak erős tekintélykormányra lesz. Mondotta a továbbiakban Vlaszov, Vlaszov külpolitikai programja a német néphez való barátságban alapszik. Angliát ellenségének tekinti, mivel Oroszország és Anglia érdekei minden tekintetben ellentétesek.

Trockij özvegye negyedik internacionálét jósl

Sztalin haldokló intézményt számolt fel

Stockholmból jelenti (MTI) A Német TI jelenti: A Daily Mail azt írja, hogy Churchill a főbb bármelyik pontjára kész elutazni, hogy Sztalinnal találkozhasson.

Genfben jelenti (MTI) A Német TI jelenti: Hull külügyminiszter a sajtóértekezleten nem volt hajlandó válaszolni arra a kérdésre, hogy az Egyesült Államok zsidói hozzájárulnak-e a komintern felosztásához.

Rómából jelenti (MTI) A Lavoro Fascista a harmadik internacionálé fel-

osztatásával kapcsolatban Trockij özvegyének, Szedova asszonynak legutóbbi nyilatkozatát közli, amelyben többi között ezeket mondotta:

A világnak meg kell értenie, hogy az októberi forradalom, valamint Lenin és Trockij tanításainak hagyományai csak a negyedik internacionáléban folytatódhatnak. A harmadik internacionálé Sztalin által való felosztása csak utolsó szakasza a szervezett haldoklásnak, amely hosszú idő óta megszűnt a munkásmozgalmak lendítő kereke lenni a folyton változó politika miatt.

Hosszasan tárgyalták Washingtonban a Japán elleni háború ügyét

Churchill nyilatkozik a háborús helyzetről

Amszterdamból jelenti (MTI) A Német TI jelenti: Washingtonból jelenti, hogy Churchill és Roosevelt nyilatkoztak a Fehér Ház keddi sajtóértekezletén. Churchill kijelentette, hogy a háború elég hosszú ideig fog tartani és akkorra a légiháború terén és a fegyvergyártásban a szövetségesek fölénye döntővé fog válni. A szövetségesek hadigépezetének egyre fokozódó erejét egyre nagyobb mértékben fogják harcba vetni.

Egyik újságíró megkérdezte, mi a véleménye Japánról Ausztrália ellen irányuló tevékenységéről? Churchill azt válaszolta, hogy ez most kevésbé tűnik neki komolynak, mint megelőző washingtoni látogatása idején. A győzelem kivívásánál inkább a hadsereg erejére számít, mintsem a tengélyhatalmak belső összeomlására. Ismét hangsúlyozta, hogy a szövetségesek a háborút valamennyi ellenségekkel teljes esélytel nélkül való leveréséig akarják folytatni. Ez a tétel áll Európára és Ázsiára egyaránt.

Churchill a továbbiakban dicséret hangon emlékezett meg a szovjetországi szövetségesről. Az Indiai vonatkozó kérdésekre válaszába kijelentette, hogy Nagybritannia élénken őhajtja a Japán elleni háború megnyitását és ebben Washingtoni tartozkodásának során ezt a kérdést hosszúságú meg tárgyalták. Azt hiszi, hogy a szövetsé-

sek erre vonatkozó tervejei megfelelőek. A komintern felosztásával kapcsolatban kijelentette, hogy örül ennek. A hadihelyzetről szólva kifejtette, hogy a brit és amerikai vezetők elhatározták a csendesóceáni háború legerélyesebb folytatását. Az egyik újságíró felvetette a kérdést, fennáll-e a lehetőség, hogy a Szovjet Unióval együtt megtámadják Japánt? Churchill erre válaszul kijelentette, nem adtak neki alkalmat arra, hogy a Szovjetnek ebben a tárgyban utasításokat adjon. Oroszország súlyos veszteségeket szenvedett és belátta, hogy kormányától nem lehet többet kívánni. A szovjet azonban jól tudja, hogy a japánok meglehetősen opportunista szemmel ügyelnek rá.

Tizenhetedik gyermeke született egy uradalmi cseléd feleségének

A Magyar Tudósító jelenti: A szombathelyi bábaképző intézetben Szabó Lajos 42 éves repcelaki uradalmi cseléd felesége most adott életet 17-ik gyermekének. A 17 gyermek közül 13 van életben. A bábaképző igazgatója felkérte a jászai lakozókat, hogy pénzzel, vagy természetbeni adománnyal segítsenek a szegény asszony segítségére. Az intézethez már eddig is rengeteg adomány jutott be.

Kicsi dolog — nagy öröm

Valakit láttam, amikor három csőrősgúnygyerekekkel leült beszélgetni. A három villogó szemű kölyök egy cukrászda kirakatánál állott és valósággal nyalta az üveget, amely mögött izletes krémesek izgatták a kedélyeket. Apró szúrós kezüket nekitámasztották a ragyogó üvegtáblának és egészen elmerültek a tészacsodák bámulásában. Az én emberemmel is alig akartak szóbaállni. Csak akkor figyeltek fel, amikor azt mondotta nekik:

— Akarok krémest enni?

Hihetetlenül néztek rá mind a három és csak a szemükből ragyogott ki a határtalan nagy vágyakozás az álom-beli édességek után. A szót hamarosan követte. Emberünk belépett a cukrászdába és egy kis papírban három darab krémest hozott ki. A három kölyök közül legnagyobb a leány volt. Annak adta oda az édességet. Le is ülték azonnal a kirakat elé és utólrhetetlen kedvességgel fogyasztották el a krémest.

Akárhogy is vesszük: kicsi dolog volt az, amit emberünk a három mosdatlan cigánykölyökkel tett. Kicsi dolog volt, de nagy örömet okozott vele. Talán egész életükre szült és sohasem fogják elfelejteni, hogy valaki váratlanul, mint hogy ha a mesében történt volna, megkínálta őket a legfinomabb süteménnyel. Ami után vágyakoztak, amit úgy láttak, hogy az üvegtábla mögött a kirakat közelségében is elérhetetlen messziségben van tőlük, egy csapásra kezükbe került. Az a néhány darab tészta, amelyért még két egész pengő sem kellett fizetni, pénzértékben soha ki nem fejezhető örömet jelentett a három kis rongyosnak.

Egy másik jelentéktelen esetről is tudok. Csak azért emlitem meg, mert itt is kicsi dologról van szó, amelyből nagy öröm született. Nem is kerülgetem sokáig a dolgot. Valaki sokszor elhatározta, hogy biciklijét soha sem adja kölcsön. Mert a bicikli az ilyen, meg olyan kényes jószág! Meg aztán mit lehessen tudni? Könnyű azonban ilyen elhatározásokra jutni, de már nehezebb megvalósítani őket, amikor ártatlan gyermekhangok kuncyérálnak a bicikliért.

Emberünk az élet robotosa. Ha naponta minden reggel és minden délben, meg délután és este felül biciklijére, az tulajdonképpen a mindennapi robotjához tartozik. Ő nem tudja, hogy milyen gyönyörűség a pedálok önfeledt taposása. A kérő gyermekhangok mégis meglágyították a szívet. Odaadt szívesen és más alkalmakra is felajánlotta. Neki is jól esett, hogy örömet okozott vele. De azt nem tudta s azért itt mondjuk meg neki, hogy ezzel a kicsi dologgal nagyon nagy örömtüzet gyújtott ki az ártatlan gyermeklelkében. Hetekig fognak beszélni a biciklizésről és mindig a legnagyobb gyönyörűséggel gondolnak vissza rá.

Tudunk azonban más esetről is. Ezekben a hetekben kérő szemek és szavak

fordultak az egek Urához és vágyakozva figyelték a levegő és a felhők járását. Mert igen kellett már egy kis eső. A mezőgazdaság beavatott helyein vészjósló hangon hirdették: ha nem lesz eső, elpusztulnak a vetések, vetemények és gyümölcsök. S az egek Ura letekintett onnan, ahonnan az ember szüksége és kérése nagyon kicsi dolognak, nagyon kis bajnak látszik. Letekintett és adott májusi esőt. Kicsi dologgal nagy örömet okozott. Lehet, hogy azért, mert vannak még közöttünk is, akik a maguk kis hatáskörében ezt csinálják.

Mert utóvégre milyen csekélység egy futó májusi eső? A világmindenség mé-

reteihez képest ez a mi „nagy” földgolyónk is parányi porszem. Hát még az esőt adó felhő és az esővel megöntözött terület? A parányi porszemnek is csak jé-pici része. Mérjük azután az egész világmindenséget Isten végtelenségéhez! Előttünk fog állani az a kicsi dolog, az a semmiség, amely olyan nagy örömet okozott nekünk.

Mit gondoljunk? Vajon nincsen ezekben a kis epizódokban logika, vagy egyenesen okozati összefüggés? Én azt hiszem: igen. Ezért ne mulassza el senki, hogy tehetsége szerint kicsi dolgokkal is nagy örömet szerezzen, amikor s akinek csak tud. Csak így érünk meg azokra a nagy reményiségekre, amelyek nem csak örömet, de életet és jövőt is jelentenek számunkra.

Polyák István.

Nagyvárad polgár levele új és régi utcák nevééről és a földieperéről

Milyen nevet adjunk az új műút városi szakaszának?
Szamóca vagy eper? Több széklet a sétányokra!

Nagyvárad, május 26. Igazságtalan vád érné a nagyvárad polgárt, ha rideg önzéssel és a közügyek iránti közömbösséggel vádolná őt meg valaki. Bármennyire le is köti figyelmét a háborús közellátás sok-sok nehézsége, bármennyire elfoglalja az idejét a sorbanállás, a különböző szükségleti cikkek utáni szaladgálás, mégis meglátja a közet érintő kérdéseket és éppen olyan lelkesen, éppen olyan odaadással tud velük foglalkozni, mintha saját ügyéről lenne szó. Ezt olvassuk ki abból az érdekes levélből, amelyet egyik kedves olvasónktól kaptunk s amelyben egyszerű sokféle kérdéssrel van szó. A levél egyébként így hangzik:

„Igen tisztelt Szerkesztőség!

Olvasom a Magyar Lapokat és így fordulok a szerkesztőséghez abban a reményben, közlendőnek fogja tartani az alábbiakat:

1. Nagyon sikerült a nemzetközi út (sajnos a Schlauch-tér megcsontatásával) és megérdemel egy megfelelő nevet. Ajánlom „Budapesti-út”, vagy „Ferenc József király-út”, avagy „Attila-út” (a mostani Attila-utca nem méltó Attilához), vagy „Alföldi-út”, esetleg „Nyugati-út” neveket. Lehet válogatni!

2. A Szent János-utcából kiinduló Török Ignác-utca nevét csak a régi vashidig hagyjam meg, onnan kezdve valami más magyar történelmi nevet, vagy pedig „Sárréti-utca” nevet kellene adni.

3. A Káptalan sortól a Temető-utca felé vezető Karácsonyi püspök-utca járdája botrányos. Ha legkevesebb eső esik, a 2-3 számokig feneketlenül sáros. Pedig az az utca forgalmas, különösen temetésekkor.

4. Az olyan utcanevet, amelyek holmi liberális alakokra emlékeztetnek, ki kellene cserélni. Pl.: ki volt az a Berkovics Ferenc? Egy zsidó ügyvéd! Hogy jön ő ahhoz, hogy neve megörökíttessék? „Hegyalja”-utcának nevezném el azt a régi „Kiskut”-utcát!

5. Most készítik a Légó-kútakat. Ajánlom, hogy nyitassék fel a régi városház bejáratánál volt, valamikor nagyon-nagyon jó és bővizű kút, ahova a fél Olasz járt vizért. Még valószínűleg megvan a téglabélelése és így csak a behányt törmelék volna kiszedendő. Ez a kút aztán megmaradhatna használatban még a Légó-intézmények szükségletessége esetén is.

6. A Horthy Miklós-úton kitett székek legalább egyharmaddal megfogyatkoztak az idén. Pedig azon a sétányon igen sokan jó üdülést nyernek. Indítványoznám, hogy a város, vagy valamelyik keresztény vállalkozó helyezzen oda vagy 40-50 darab, de a most ott levőknél keveselmesebb széket

8. Most jön a földieper idénye. Ebből az alkalmából fel kellene hinni a figyelmet arra, hogy mennyire helytelen az utóbbi időben felkapott „szamóca” elnevezés. Mert a szamóca szláv szó; „magányos”-t jelent. A fai eper pedig lehetne szedernek nevezni. Az „eper” szó nagyon régi magyar szó, mutatja a sok százados Eperjes városnév. Tehát az eper csakis a földön élő gyümölcs neve. Az úgynevezett eperfát, csak néhány száz évvel ezelőtt honosították meg nálunk. A nóta is rózsasáreről és „eperajk”-ról szól, már pedig a női ajak nem a selyemgubó alakú és keskes-feketés színű és émelygős ízű fai eperhez, hanem a szép formájú és színű s felséges zamatú földi eperhez hasonlít. Sokan a kerti eperből való megkülönböztetésül indokolják az apró szemű erdei eper „szamóca” nevét. Maradjon csak meg az „eper”, esetleg megkülönböztetésül „erdei eper.”

Merem hinni, hogy a tisztelt szerkesztőség a felsorolt dolgoknak közlésre való felhasználásával az oiva-

Mozik műsora:

APOLLÓ: Erdély kapuja.

BELVÁROSI: Viharos éjszaka.

CASINO: 111-es.

KORONA: Egy szoknya, egy nadrág.

sóknak okulást, a városnak pedig intézkedésre utmutatást nyújt.

Kiváló tisztelettel

AMANT BÉLA,

ny. kir. törvényszéki titkár.

A levélhez még csak annyit fűzünk hozzá, hogy észrevételei valóban figyelmet és méltánylást érdemelnek.

Megállapították a Hősök Napja ünneplésének rendjét

Nagyvárad, május 26. A Leventeegyesület május 30-án, vasárnap rendezi meg a Hősök Napját a következő sorrendben:

1. Reggel 7 órakor csak leventék részére kürttel való tisztelgés az Országzászló előtt.

2. Istentiszteletek, leventék részére a rendes levente istentiszteletek idejében; hivatalok részére a római katolikus székesegyházban 9 órakor, az olasz református templomban 9 órakor és az evangélikus templomban 10 órakor.

3. Díszünnepély 11 órakor az Országzászló előtt, az ünnepi beszédet tartja: Jakó Albert, a Szent László gimnázium igazgatója. Az Országzászlót megkoszorúzza: a honvédség, a törvényhatóságok, a vitézek, hadirokkantak, tűzharcosok, a társadalmi egyesületek nemzeti együttműködése és a leventeegyesület.

4. Délután 3 órakor csak a leventék részére zárandoklás a történelmi emlékekhez. Gyülekezés a vársáncban délután fél 3 órakor. A nagyvárad történelmi emlékeiről megemlékezést mond: Tátray Barnabás, a Szent László gimnázium tanára. Ezután a leventék megkoszorúzzák a várban levő hősök emléktábláját, Rulikovszky Kázmér úrját, a 4-es honvédek emléktábláját, Szacavay Imre szobrát és Nagy Sándor emléktábláját.

5. Esti ünnepség az Országzászlónál 8 órakor.

Az istentiszteletekre, a délelőtti díszünnepélyre és az esti ünnepségre a város közönségét ezennel meghívja és a házak kilobogozását kéri a Leventeegyesület.

Vasárnap délután a „Sztáray Mihály” réti műkedvelői szerepelnek a Munkásotthonban.

(Nagyvárad.) A Nemzeti Munkásközpont a kitűzött kultur-programjához híven, vasárnap délután fél 5 órai kezdettel ismét előadást tart. Ezuttal a kitűnő „Sztáray Mihály” énekkar és önképzőkör műkedvelő csoportja szerepel, amikor előadja Nyári: „Magyar feltámadás” (Harangok) című négyfelvonásos színdarabját a Munkásotthon dísztermében.

Az előadást a Népművelési Bizottság keretében tartják meg, beléptdíj nélkül. Önkéntes adományokat a nagyvárad munkásság nemzeti kulturális mozgalmának alapjára, köszönettel elfogad a vezetőség. A teljes műsort lapunk legközelebbi számban fogjuk ismertetni.

Olvassa és terjessze a Magyar Lapokat

Hölgyek! Urak! Leányok! Fiúk!
Kerékpár kölcsön kapható!
Egész napra! Fél napra! Órára is!
Fülöp Károly
Rádió és kerékpár kölcsönző vállalata
kerékpár iskola! Rákóczi-út 31 sz.

Telefon: 25-75

Hivatalos órák:
reggel 8-tól
este 8-ig

Mindennemű felvilágosítást készséggel nyújt szóban és telefonon a kölcsönző vállalat.

Telefon: 25-75

G. v. Schoultz tengernagy:

Tengeri háború a déli Csendes óceánon

— Japán hatalmi helyzetét erős támaszpontok biztosítják —

Több mint fél évvel ezelőtt új szakaszba lépett a nagy tengeri hatalmak háborúja a Csendes óceán déli részében. A távolkeleti háború első szakasza a japán hadsereg gyorsan egymás után következő csapásainak jegyében állott, amelyekkel meghódította a Csendes tenger délnyugati részének gazdag szigetvilágát Hongkongtól Burmáig és onnan egészen a Salamon-szigetekig. Azok a súlyos vereségek, amelyeket Japán ellenfelei ezekben a harcokban szenvedtek, lázas fegyverkezésre ösztönözték az Egyesült Államokat, hogy visszaszerzhessék az elvesztett területeket.

Amikor 1942 augusztusában az amerikaiak támadásba kezdtek a Salamon szigeteken, Szumátrától Jáván keresztül a Bismarck-szigetekig, valamennyi jelentős támaszpont szilárdan japán kézben volt. Ezeknek a támaszpontoknak kedvező stratégiai helyzete következtében Japán eredményesen fogta fel az amerikai ellenlékéseket. Az angolszászok főképpen Ausztráliára támaszkodtak hadműveleteikben, nevezetesen Port Darwinra, amelyet a japán légihaderő ismételtén hevesen bombázott. Meghiúsult az ellenségnek valamennyi kísérlete, hogy betörjön a japánok által megszállt délnyugat-csendesóceáni szigetvilág előterébe. Hat tengeri csatában — az utolsó január 29-én zajlott le a Rennel szigetekenél — megsemmisítették a japánok az amerikai tengeri erők nagy részét; Jimada tengerészeti miniszter jelentése szerint 6 csatahajót, 4 repülőgéphordozót, 34 cirkálót, 21 rombolót, 9 tengeralattjárót és 17 szállítóhajót vesztettek az amerikaiak, ezenkívül több mint 1000 repülőgépet. A japánok veszteségei jóval kisebbek voltak, ami a nagyobb haditapasztalatnak, jobb vezetésnek és a jobb harci szellemnek tudható be.

Valamennyi

tengeri csatára jellemző volt az a körülmény, hogy az amerikaiak hiába kísérleteztek repülőgépanyahajókkal a japán légihaderő ellen. Jóllehet a japánok is rendelkeztek ilyen egységekkel, repülőgépeik nagy része mégis szárazföldi támaszpontokról került harcra. Ezeket a repülő-támaszpontokat a japánok a meghódított szigeteken építették ki a legrövidebb idő alatt. Az ausztráliai légitámaszpontok ezzel szemben túl messze estek, mintsem hogy az amerikai légihaderő eredményesen használhatta volna őket.

A japánok ilyen körülmények között olyan felülről és kimerítő háborúra kényszerítették az amerikai tengeri és légi haderőt, amelyben a japán haderő támaszpontrendszerének következtében sokkal kedvezőbb előfeltételekkel indult. Ebben a védekező hadműveletben a japán haditengerészet és légihaderő ugyanolyan fölényről tett tanubizonyságot, mint a távolkeleti háború első szakaszának meglepetészerű offenzívájában. A Salamon-szigetek körül vívott tengeri ütközetek megmutatták, hogy a repülőgéphordozók nem pótolják a szárazföldi repülőtereket. Az amerikai tengernagyok a helyett, hogy levon-

nák a következtetést ebből a felismerésből, mindjobban ragaszkodnak elkésett ellenoffenzívájukhoz.

Japán

hajóhadának és légierőjének fölényt egyébként maguk az amerikaiak is elismerik. A „Life” című tekintélyes amerikai folyóirat így ír: „Admiráliságunk teljesen belegabalyodott fantáziájának szövevényébe. Ha flottánk valamennyi harcra képes és épülőfélben lévő egységét bevetnénk, akkor is

Bíkszád gyógyfürdő

(Szatmár m.) JUNIUS 1-ÉN MEGNYILIK. Gyomor, vese-, bél-, hólyagbajok és mindenféle hurutos megbetegedések gyógyhelye. Ivókúra, meleg ásványvizek és szénsavas fürdő, hideg vízgyógyászati és inhalatórium. Kényelmes, tiszta szobák, elsőrendű diétás konyha, 100 holdas ós-park, pormentes levegő, strand. Felvilágosítást nyújt a fürdő igazgatósága és az IBUSZ utazási iroda, Budapest, Vigadó-tér.

csak igen csekély gilátással kecsegtetne egy Japán ellen intézendő támadás. A mai tengeri háború tanulsága az, hogy a repülőgéphordozó menthetetlenül elveszett, mielőtt egy kelő felszerelt szárazföldi repülő-támaszpont hatósugarába kerül. Mihez akar kezdeni tengeri haderőnk a japán flotta ellen repülőgépek nélkül, míg a japánok hajóit a világ legerősebb légihaderője kíséri?”

Az indiai-burmai határtól a Salamon szigetekig húzódó 10.000 km-es

japán támaszpont-övezet számos mindjobban megerősített szigetével úgyszólván bevehetetlen. Amíg a japán flotta a világ legerősebb flottája marad a Délnyugat-Ázsia gazdag nyersanyagforrásai birtokában vannak, nincs mit tartania az anglo-amerikai koalíciótól. Aoki, nagykeletázsiai miniszter kijelentése szerint „Japán megteremti a meghódított területek feltárással és kiaknázásával a gazdasági alapját a győzelem útján való gyors és biztos előrehaladásnak”.

Védőoltások gátolják meg a sertéspestis pusztítását

Csak egészséges sertéseket lehet bejelenteni védőoltásra

Nagyvárad thj. város I. foku állat-egészségügyi hatósága 15312—1943. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

A sertéspestis fertőző és zsebszükségletének biztosítását a sertéspestis betegség okozta károk kártételül akadályozzák. A károsultak elvesztik a feletett sertéslelem értékét is. A betegségnek a városba behurcolása többnyire a látszólag egészséges olyan sertéssel történik, amely előzetesen pestissel fertőzött területen járt, vagy pestisbeteggel érintkezett. Ugyanis a pestisbeteg sertés bélsarajával, vizeletével, kiköhögött váladékával fertőző tartózkodási helyét és rendre társait is. Nem ritka eset talán, hogy a több sertést tartó kisgazda vagy kiskereskedő, valamely sertésnek pestis-gyanús megbetegedését, illetve elhullását észlelve, a betegség eltitkolása mellett igyekszik hamar piacra tenni a megfertőzött, de látszólag még egészséges sertéseit. A fertőzött sertésben 5-től 14 napig lappang a betegség és csak ezen idő elteltével betegszik meg. Állatorvosi oltási tanúsítvány nélkül beszerzett sertésről annak megvásárlója nem tudhatja, nem lesz-e pestis-károsult. A városban pedig terjeszti a betegséget a védőoltatlan sertések között az olyan sertéstartó, aki sertése esetleg könnyebb megbetegedésének fontosságát nem tulajdonítja, azt csűrhebe, vagy más közhelyre bocsátja.

A sertéspestiskárok elhárításának jelen háborús években különös fontossága van. Ezen betegség a város területén a folyó évben már több udvarban fellépett. A leghatásosabb védekezés a védőoltás. Nem gyakorlatias eljárás, ha a védőoltási a sertéstartóknak csak kis része külön-külön igénybe venni. Célszerűbb a védőoltásra városrészenként, megfelelőbben utacsoportonként szervezkedni. Erre két városrészen a jelenlegi legelőközirtokosság vezetőségét, illetve a helybírókat egy-két általa megbízott sertéstartóval hívom fel, míg a város egyéb sertéstartó részében az érdekeltek utacsoportonkénti megbeszélés útján maguk bíznak meg egyeseket, akik az elő-

munkálatokat vállalják és végzik.

Az előmunkálatokat végzők teendője az utacsoportonkénti adatgyűjtés. Jegyzékbe kell foglalni, hogy melyik sertéstartó hány sertést oltat és hol tartja azokat. Minden egyes sertésre nézve részletezni kell, hogy az mangalica, avagy hűsertés-e, felnőtt példány, szülő, avagy malac-e, milyen koruak és mindegyiknek külön-külön mennyi a testszála. A súlybecslésnél nagyot ne hibázzunk, mert a súlymegállapítás fontos. Az összeírási jegyzékben fel kell tüntetni az esetleges rendkívüli adatokat is, nevezetesen kinek mely sertése az, amely korához képest fejlődésében visszamaradt, melyik az a koca, amely elvetélt és mikor, kinek udvarában van beteg sertés.

Védőoltásra csak egészséges sertést jegyezzenek elő. Pestisbetegeknek szérumos oltása bizonytalan eredményt ad, ellentétben a sertésorbánc betegségekkel, melyek szérummal gyógykezelése többnyire sikeres. A sertéspestis elleni védőoltás hosszú időre jó védelmet biztosít a rendszeren fejlődött egészséges sertésnek, ha az 4 hónapos korral, vagy azt meghaladottan kerül oltásra. 4 hónapnál fiatalabb malacot, malacozáshoz közel levő kocát csak kényszerhelyzetben oltassunk, például mikor a sertések tartási helyén pestises megbetegedés történt. Pestis ellen védőoltott sertést oltatlannal közös olban tartani, közös vályuból etetni az oltást követő 3 héten át nem tanácsos.

A védőoltásra összeírt sertések jegyzékét az előmunkálatot végző megbízottak nyújtják át a városi állatorvosi hivatalnak (Teleki-utca 3., fsz.) ahol az érdekeltek részére további útmutatást adnak. A teljesen szegénysorsú sertéstartók oltási költség-kedvezményt kapnak.

Oltott vagy oltatlan sertés bármilyen természetű belső megbetegedését a sertéstartó azonnal bejelenteni tartozik. Ilyen sertést és udvartársait udvarból kihajtani, elszállítani engedély nélkül szigorúan tilos.

Nagyszerűen sikerült az Éneklő ifjuság hangversenye

Kedden este a Szigligeti Színházban tartották meg Kodály Zoltánnak, a világhírű zeneszerzőnek tiszteletére rendezett „Éneklő ifjuság” hangversenyt, amely a Szent Orsolya rendi r. k. Tanítóképző és Leánygimnázium, a Dobó Katica állami Polgári Leányiskola, a Ref. Leánygimnázium, az Immaculata róm. kat. elemi leányiskola, az Állami Tanító-nőképző intézet, a Lorántffy Zsuzsanna ref. Polgári Leányiskola és az Immaculata róm. kat. Püspöki nő-nőképző énekkara működött közre. Igen kedves volt az Immaculata elemi leányiskola növendékei által, saját maguk cimbalomkísérete mellett előadott Juhász-nóta. A közönség melegen megtapsolta a számokat. Végül Kodály Zoltán vezényletével nyolc középiskola egyesített kórusa „Forr a világ” című dalt énekelte el. A közönség hosszantartó tapsal köszöntötte a 61 éves művészt, a legkiválóbb magyar népdalgyűjtőt és az új magyar műzene megteremtőjét. Egy iskolás leány virágoskört, Daróczy Kiss Lajos pedig a Szigligeti Társaság babékoszoruját tyujtotta át.

Bajtársi parancs!

A Nemzetközi Munkaközpont szakmai vezetői és üzemi megbízottai, valamint az „Árpád” lövésztagok csütörtökön este fél hétkor föltétlen jelenjenek meg a Munkásotthonban.

Hirdetéseket telefonon nem vesz fel a Kiadóhivatal

Hősök napja és Zrínyi Ilona emlékezete a Hegyi Kulturházban

Városunk értelmiségi osztályának nemesen érző és gondolkodó vezető-egyénségei még a megszállás alatti létesítették a Hegyi Kulturházat, melyben a Hegyvidék magára hagyott lakosságát átmentették a mindig remélt és a mai történelmi időben mindinkább tetőztöltő magyar jövőbe. A felszabadult város nagy anyagi áldozat árán új otthon épített, melyben a Hegyvidék apraja-nagyja oktatást, nevelést és nemes szórakozást kap. A Hegyi Kulturház ünnepélyes megnyitása óta vasárnapokon a felnőttek oktató és szórakoztató előadásokon művelődnek, hétköznapi munkásszülők gyermekei gondoztatnak. Folyó hó 30-án, vasárnap délután 5 órai kezdettel Hősök-napját ünnepli a Hegyi Kulturház közönsége, melyen Zrínyi Ilona születésének 300 éves évfordulójáról is történeti megemlékezés. Kiss János tünitónőképző-intézeti igazgató, a Népművelési Bizottság kiváló előadója tart előadást ezeréves történelmünk hőseiről, az elmúlt és a most viharzó világháború magyar hőseiről, majd Zrínyi Ilonáról, a magyar történelem asszonyhőséről. Kiss János előadását Engi Sándor áll. tanító vetített képes előadása követi, ki H. Rákóczi Ferenc fejedelem történelmi alakját viszi a hallgatóság elé.

Folyóirat-szemle

A Kalangya,

a délvidéki magyarság folyóirata méltó számában *Szletanovics Szvetislava* a híres szerb Madách-fordító tollából közöl tanulmányt a magyarországi szerbek szerepéről az új szerb irodalomban. *Kristály István* a megszállt Bánábról küld mélyenszántó és minden sorában izgalmasan érdekes irodalmi levelet, *Kosztolányik Kálmán* „A Délvidék szerepe az ország gazdasági életében” c. írt tanulmányt. Nagy érdeklődésre tarthat számot *Spöner Sándor*, a m. kir. Nemzeti Szabadkikötő h. igazgatójának az újvidéki szabadkikötő jövőjéről írt tanulmánya. *Csuka Zoltán*, *Dudás Kálmán*, *Mészáros Sándor*, *Herceg János*, *Csuzi János* és *Muhli János* szépirodalmi cikket és verseit egészítik ki a Délvidék színvonalas folyóiratát. Mutatványt is közzétesz a folyóirat központi ügykezelése, Budapest VII. Baross-tér 15. szám.

Ötvenhét hadiárva fölnevelését vállalták eddig Szabadkán

„Apát a hadiárvának” jelszóval megindított országos mozgalom szép eredménnyel bíztat Szabadkán. A közönség megértéssel fogadta a felhívást a hadiárva támogatásának és fölnevelésének biztosítására. A lakosság szegényebb rétege is példaadó készséggel ajánlotta föl adományát hálája és szeretete jeléül azok nevelésére akik kenyérkeresőjüket veszítették el a háza védelmében.

Sokan még nem juttatták vissza az adománykérő felhívást, de így is már 57 hadiárva fölnevelését biztosítják az eddigi fölajánlások.

Szombaton alakul meg a Jászópremontre Iskola Barátainak Szövetsége

Rendes tagnak jelentkezhetik az, aki bármilyen rövid ideig tanulója volt valamelyik premontrei gimnáziumnak.

A nagyváradi premontrei főgimnáziumban tanult egykori diákok a minisztérium által jóváhagyott alapszabály alapján felvételi kérelmet nyújtottak a Jászópremontre Iskola Barátainak Szövetségébe, melynek célja: ébrentartása és ápolása a szeretet és barátság érzésének a volt tanítványok lelkében egymás iránt, a hála érzésének egykori tanáraik, a közmegegyezésnek az iskolafenntartó rend iránt, a szerető gondoskodásnak a rend iskoláit évenként elhagyó fiatal nemzedék iránt, végül ápolása azoknak az erkölcsi és szellemi értékeknek, amelyeket a jászópremontre iskolák a magyar nemzeti élet javára évszázadok óta termelnek.

A szövetség rendes tagjául jelentkezhetik minden nagykorú, aki bármilyen rövid ideig tanulója volt a nagyváradi, kassai, rosznyói, valamint a trianoni időszak alatt létesített gödöllői és budapesti gimnáziumoknak.

Az évi tagdíj 5 pengő.

Alulírottak felhívjuk a nagyváradi premontrei gimnázium volt diákjait, hogy f. évi június hó 15-ig írásban (lev. lapon) közöljék személyi adataikat s hogy mikor jártak e gimnáziumba, valamint kériék felvételüket.

A jelentkezéseket dr. Csapó Ferenc városi aljegyző gyűjti a polgármesteri hivatalban.

Nagyvárad, 1943 május 20-án.

Dr. Cziffra Kálmán,

Biharmegye főispánja.

Dr. Hlatky Endre,

Nagyvárad thj. város főispánja.

Dr. Schriffert Béla

apát-kanonok, apostoli korm.

helynök.

Dr. Soós István

polgármester, a nagyváradi ref. egyház főgondnoka.

Dr. Thury Kálmán

ny. kir. ítélőtáblai elnök.

Súlyos munkásszerencsétlenség történt a biharszentjánosi erőd-robbantások alkalmával

Mindkét kezefejét összeroncsolta egy kubikusnak a felrobbant gyutacs

Nagyvárad, május 26. A biharmegyei volt román erődök bontásánál újabb munkásszerencsétlenség történt. Kedden délután 1 óra tájban Kiss Zsigmond biharszentjánosi földmunkás a közseg határában lévő erőd bontásánál dolgozott, miközben a sűrű eső következtében vízzel megtelt egyik medencébe robbanó gyutacsot helyezett el. A gyutacs a várt időnél korábban robbant és a szerencsétlen munkás két kezefejét a szerte röpködő kövek annyira szétroncsolták, hogy csupán a balkeze kisujja maradt meg a kezefején.

A sok vérvesztéséget szenvedő embert beállították a nagyváradi állami kórházba, ahol dr. Mester Endre orvos nyújtotta az elsősegélyt és vette orvosi kezelés alá. Állapota súlyos.

A rendőrség megindította a szerencsétlenség ügyében a nyomozást. Megállapították, hogy az erődbontást a budapesti Frische-cég végezteti. Kiss Zsigmond kihallgatása alkalmával elmondotta, hogy a robbanás pillanatában egyedül tartózkodott az erődnél s a robbantást is maga végezte.

A nyomozást kiterjesztik abban az irányban is, hogy kinek a gondatlansága folytán következett be a súlyos mulasztás, mert a robbantást robbantómester, vagy pedig erre képesített egyén kellett volna, hogy elvégezze.

Az egyre megismétlődő hasonló szerencsétlenségek elkerülésére remélhetőleg szigorú intézkedéseket tesznek az illetékes hatóságok.

Csütörtökön kezdődik a Szülők Iskolája!

Menete:

Május	27	28	29
Dé. előtt			
10-11.	Háztartási bemutató. Előadta Gvaktorlatban Horváth Ilona.		
11-12.	Dr. Vajna Gábor orvosi tanácsai	Dr. Gagy József orvosi tanácsai	Dr. Gagy József orvosi tanácsai
	(Az orvosi tanácsok is gvaktorlatiak lesznek, a menhelyi kisgyermek bemutatásával).		
	A délelőtti előadások itt a Paray György utca 5 szám alatti Szociális Testvérothon előadótermében vannak.		
Május	27	28	29
Dé. után			
5-7/26.	Dr. Nagy András >Amit házasságról min. en. inek tudnia kellene<	Dr. Báthory József >A kamasz fiú kezelése<	Czike Gaborné >Gyermekek lelke<
16-17/27.	Csikv Gyuláné Magyar dalok bemutatón	Csikv Gyuláné Magyar dalok	Csikv Gyuláné Magyar dalok
8	Dr. Báthory József >A serdülő ifjak lelke<	Dr. Nagy András >A házasság belső törvényei<	Dr. Nagy András >Zökkenők a házasságban<
Május	30-án, vasárnap		
Dé. után			
3-4 óra	Czike Gaborné >Gyermekek lelke<		
5-6 óra	Csikv Gyuláné vez. nvlet vel az Immaculata ének. kara énekel.		
6 óra	P. Rósa Berta an: >A házasság az égben kötetlen...<		
	A délutáni előadások a Premontrei Gimnázium dísztermében vannak.		
	Minden érdeket szeretettel hív és vár a Róma. Kat. Nőszövetség Bihari Kerületi Központjának vezetésére.		

Régebben megjelent ponyvatermékekre is kiterjesztik a ponyvarendeleletet

A Budapesti Közlöny május 23-iki száma rendeletet közöl arról, hogyan lehet felhasználni a rotációs és ives nyomópapírt könyv, naptár, vagy füzet előállítására. Az új rendelkezés módosítja a régebben kiadott ugynevezett ponyvarendeleletet. Az előbbi ponyvarendelelet kimondja, hogy az 1938 december 31. után megjelent sajtótermékeket, amelyekre a miniszterelnök nem adott terjesztési engedélyt, be kell szolgáltatni papírgyártás céljára. Most kiterjesztik a rendeletet az 1939 előtt megjelent ponyvatermékekre is. Kiderült ugyanis, hogy óriás mennyiségben van raktáron olyan 3 pengőnél nem drágább selejtes értékű könyv, naptár, vagy füzet, amely káros a nemzet érzés- és gondolatvilágára. Az új rendelet kiterjeszti a régebbi rendelkezés szabályait az 1918. évi október 31. után megjelent termékekre is. Az új rendelet engedélyhez köti a ponyvatermékek magánkölcsonkönyvtárból való kölcsönadását is. Nem esnek a rendelkezés alá a Magyarország mai területén kívül előállított nyomdatermékek. A miniszterelnök hivatalból is mentesíti egyes kiváló, elhalt magyar írók műveit. A rendelet megszegése kihágás.

Táncok a szállodákban és a kirándulóhelyeken

A Magyar Távirati Iroda jelenti, hogy a belügyminiszter újra szabályozta a szállodákban és a kirándulóhelyeken tartható táncokat. A rendelet, amely június 2-án lép hatályba, felsorolja azokat a feltételeket, amelyek alapján szállodáknak, továbbá kirándulóhelyek étkezőhelyiségének tulajdonosa tánc tartására jogosító engedély kiadását kérheti. Kimondja a rendelet, hogy a táncokat szállodában szombat, vasárnap és ünnepnap délután 5 órától este fél 11-ig, más napokon pedig délután 6 órától 8 óráig, kirándulóhely étkezőhelyiségének kijelölt különtermében pedig szombat, vasárnap és ünnepnap délután 5 órától fél 11-ig szabad tartani. Ezekben a táncokban csak 18 éven felüliek vehetnek részt. Egyesületek és klubok tagjaik és ezek legközelebbi családtagjai részére táncot rendezhetők engedély nélkül rendezhetnek, de díjat semmiféle címen sem szedhetnek. Ha azonban a tánc tartásáért bárminő címen (például műsor-megváltás, a rendezésnél nagyobb összegű ruhatai stb.) díjat szednek vagy ha azon a tagok és legközelebbi családtagjaikon kívül mások is részt vesznek, a tánc csak rendőrhatalósági engedéllyel tartható.

Az engedély négy hónapra adható ki, de időközben is bármikor visszavonható, ha azt közrendészeti, közbiztonsági vagy közérdekelési szempontok indokolják. A négy hónaponként kiadandó engedélyért minden alkalommal külön kell folyamodni.

Szolgálatos gyógyszertárak:

IV. CSOPORT:

Gránátalma gyógyszertár, Rákóczi-u. 27. (Irgalmasrend) 15-25.

HUNGARIA gyógyszertár, Mussoliniter 8. (Szabó Aczél I.) 15-28.

MINERVA gyógyszertár, Szent László tér 5. (Gálosi F.)

ORANGYAL gyógyszertár, Gróf Teleki Pál-u. 44. (Révész J.)

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egész évre 38.40.
 félévre 19.20, egy óra 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Márton Áron csütörtökön Marosvásárhelyen bérmál. A Magyar Tudósító jelenti: Márton Áron gyulafehérvári római katolikus püspök aki most Északerdélyben osztja ki a bérmálás szentségét, csütörtökön Marosvásárhelyre érkezik és a székesfőváros katolikus gyermekeit a plébánia-templomban megbérmálja.

Szatmárnak visszaitélt a Kuria egy ingatlant. A Magyar Tudósító jelenti: Szatmár pert indított az egyik helybeli bank ellen, mert jogelődje a román megszállás alatt a város egyik ingatlanát megszerzte. Az ügygel most foglalkozott a Kuria, jogerőre emelte az alsóbíróság ítéletét és ezzel az értékes épület ismét Szatmárnémeti tulajdona lett.

Közügyűlést tartanak az ipariskolai tanárok. A Magyar Tudósító jelenti: A Magyar Kir. Állami Iparoktatási Intézetek Tanárai Országos Egyesülete június 6-án, vasárnap délelőtt a GyOSz akadémiai dísztermében rendes közgyűlést tart, amelyen tárgyalni fogják vitéz Darvasy István alelnök javaslatát az iparoktatás tanárainak anyagi helyzetéről.

DR. MAGYARI ENDRE ELŐADÁSA A MAGYAR ELEKTROTECHNIKAI EGYESÜLET RENDEZÉSÉBEN. Dr. Magyari Endre mérnök, a m. kir. posta budapesti kísérleti állomásának műszaki tanácsosa 1943. május 28-án, pénteken este fél 8 órakor Nagyváradon az Apolló filmszínházban „A rádió multja és jövője” címen hangosfilm vetítésével kísért rendkívül érdekes előadást tart. Az egyesület minden érdeklődőt szívesen lát. A belépés díjtalan. Az előtétítés miatt az előadás pontosan fél 8

Nagyvárad és Vidéke Ipartestület ipari szakosztálya felhívja tagjait, hogy szeg és enyv utalványaikat, folyó hó 28-ig, péntek estig vegyék át a szakosztály irodájában és utalványukat f. hó 29-ig, szombat délig váltsák ki, mert ezen dátum után minden utalvány érvényét veszti. Elnökség.

UJ ILLATSZERTÁR. Modern illatszertár nyílt az összes különlegességekkel Rimanóczy-utca 6. szám alatt. Tulajdonos: Schreierné Schenker Jolán.

CSÜTÖRTÖKÖN TARTJA KÖZGYŰLÉSÉT A VÁRADI MALOM RT. Nagyvárad, május 26. A Vári Malom és Ipartelepek Rt. május 27-re hívta össze évi rendes közgyűlést, amely az 1942. évi zárszámadásokat tárgyalja. A mérleg tanúsága szerint a vállalat a malomipar általában nyomott helyzete ellenére múlt évben is jelentősen fejlődött. Örlési jövedelme csaknem 100.000 pengő emelkedéssel túlhaladta az 1 millió pengőt s egész bruttó jövedelme 1.019.138 pengőre emelkedett az előző évi 942.474 pengőről. A beruházások értéke 506.241 pengővel szerepel a mérlegben az előző évi 404.074 pengővel szemben. 5000 pengővel tartalékok létesítettek munkásjóléti alapra, amelyre új tételként a mérlegben 10.920 pengőt állítottak be s jelentős leírás után a mérleg 31.663 pengő tiszta nyereséggel zárult, ami a 189.000 pengő részvénytőke 17 százalékos jövedelmezőségének felel meg.

Tanulmányi segínyt kapnak az államerdészetit tisztviselők gyermekei. Az államerdészetit tényleges és nyugdíjas tisztviselők gyermekei és árvái az 1943-44. tanévben tanulmányi segítyben részesülhetnek. A segíty elnyerése céljából igazolni kell, hogy a tanuló az 1942-43. tanévről nyert bizonyítványban a főtantárgyaknak legalább feléből kitűnő, jeles, vagy jó osztályzatot nyert, továbbá, hogy az 1943-44. tanévre valamelyik közép-, vagy főiskola, illetve egyetem rendes hallgatói közé felvételt. Elemi iskolai tanulók csak abban az esetben részesülhetnek segítyben, ha házon kívül neveltetnek. A kellően felszerelt kérvényeket a segítyalap intézőbizottságának címére (Budapest, V. Kossuth L.-tér 11., III. 365) közvetlenül, vagy bármelyik államerdészetit hivatal utján olyan időpontban kell beküldeni, hogy azok legkésőbb június 9-én Budapestre érkezzenek. Közelebbi felvilágosítást választélyek ellenében az erdőfelügyelőségek, az erdőgazgatóságok és az alap intézőbizottsága ad.

BUTORT

Háló, kombinált és előszobák.
 Szabadság-utca 12. (Szacsav-utca 48.)

színeset

MEZEI-16

Konyha újdonságok.
 Szabadság-utca 12. (Szacsav-utca 48.)

Philips visszatér Indiába. Amszterdamból jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: Roosevelt indiai megbízottja, Philips, a legközelebbi hetekben visszatér Amerikából Indiába.

UJ IDŐK RT. LETT A SINGER ÉS WOLFNER. Budapestről jelenti: A Singer és Wolfner Irodalmi Intézet Rt. részvényeseinek határozata alapján a vállalat cégneve „Uj Idők Irodalmi Intézet Rt.” lett. Múltán a törvényesek az alapszabályok ily értelmű megváltoztatását engedélyezte és azt a cégnevebe bejegyezték. A kiadóvállalat neve május 18-tól már Uj Idők Rt.

BELVÁROSI

csak 16 éven felülieknek!

Viharos éjszaka

Szellemes, finom pikantériával átszótt raogyó vigjáték.

A 111-es

Lázár Mária, Jávor,
 Csontos, Rajnay, Maklár

Énekel: **WEYGAND TIBOR**

Részletek a »Búvós vadász«-ból

Ma a CASINO-ban

Ford életveszélyesen megbetegedett. Genfből jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: Newyorkból jelenti, hogy Henry Ford, a Ford motorgyár elnöke életveszélyesen megbetegedett. Állapotáért komolyan aggódnak.

A vas- és fémipari szakosztály felhívja azon tagjai figyelmét, hogy akik enyv és szesz utalványaikat még nem vették át, azok a szakosztálynál okvetlen jelentkezzenek. Elnökség.

Visszavonják a tűzfakereskedők jogát, ha lanyhul a szállítás. A MTI jelenti: A kereskedelem és közlekedésügyi miniszter körrendeletben hívta fel a vidéki illetékes hatóságokat, hogy azoknál a tűzfakereskedőknél, akik nem szállítanak legalább a tavalyi mennyiségnek megfelelő tűzifát, javasolják a kijelölés visszavonását.

Zavargások Bombayban. Stockholm-ból jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: Bombayban, a zavargások miatt elrendették az ostromállapotot.

Kisiklott az Atlantic Cityből érkező gyorsvonat. Amszterdamból jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: Newyorki jelentés szerint egy Atlantic Cityből érkező gyorsvonat kisiklott. A halottak száma legalább 22. Több mint száz utas megsbesült.

A NAGYVÁRADI KALVINEUM DIAK. INTERNATUSBA a felvétel az 1943-44. iskolai évre 1943. június hó 30-án zárul. Elhelyezést nyerhetnek a nagyvárad középiskolákban tanuló diákok. Évi díj 850 P. Jelentkezni lehet minden hétköznap az internátus vezetőjénél, Teleki-u. 27. szám alatt.

FERENC JÓZSEF KESERŰVIZ

Megnyílt **Apor György** posztó- és textilkereskedése
SAS-PASSAGE, Szent László-téri bejáratnál

Hat kerületre osztotta fel a várost a Tejszövetkezeti Központ

Minden kerületben egy-egy elosztó helyet létesítettek

Nagyvárad thj. város polgármestere a következő hirdetményt adta ki:

A Tejszövetkezeti Központ a tejjegyre kiszolgáltató tej szétosztásának megkönnyítése végett, a város hat kerületre osztotta fel, az eddigi három kerület helyett és minden kerületben egy-egy elosztó helyet létesített. Ezen új beosztás folyó évi június hó 1-től lép életbe. E naptól kezdve a jegyekre kiadandó tejmennyiséget az elosztók az eddigiektől eltérően, nem délelőtt, hanem a délutáni (4-7-ig) órákban fogják eszközölni.

A kerületek a következők:

I. kerület elosztóhelye Damjanich-utca 40. szám, ezen elosztóhely a Gaál Mózes. Aradi-ut vonalától balra eső terület északi határa, a Körös balpartja keleti határa, Szent László-tér, Mezei Mihály-utca. Rulikovszky-ut, Kecskeméti Lipót-ut, Vágóhid és Jávorka Ádám-utcaikat foglalja magában.

II. számú elosztóhely az eddigi Báthory-utca helyett, Mátyás király-ut 106, ezen kerülethez tartoznak Torna-utca, Chillány-ut vonalától keletre a Körös balpartján elfekvő

terület, valamint a Körös jobbpartján a nagy Sötétági uttól keletre fekvő utcák.

III. elosztóhely Horthy Miklós-ut 28, ezen kerület határa a nyugati oldalról Mikszáth Kálmán, Balassa, báró Eötvös József, Horthy Miklós-ut felső vége, Szent Gellért-utca a vasuti átjáróig, a vasuti sínek a Körösön átvezető vasuti hidig, délen a Körös jobbpartja, azonkívül a vasuti sínen túl, keletre Nagysötétági-ut, délről a vasuti töltés esik, npugatról a Felsődorongosi-ut, Kun-utca által bezárt hegyközségi rész.

IV. elosztó hely Thököly-ut 35, ide tartozik az egész Óssi-telep határa nyugatról a Városi Vasut töltés, északról a Körös balpartja, keletről a Gaál Mózes-ut, délen a Szent Andrási-ut által határolt rész.

V. számú elosztó hely Árpád vezér-ut 74, a kerület határa délen a Körös jobbpartja, nyugatról az óssi vasuti töltés, északkeletről a Bihar-püspöki felé vezető vasuti töltés, délkeletről báró Eötvös, Balassa, Mikszáth Kálmán, ezenkívül a Felsődorongosi-oldalról Bihar-püspöki felé eső hegyközségi rész.

VI. számú elosztó hely Szeptember 6-utca 51. sz. ezen kerülethez tartozik nyugatról a Szent László-tér, Mezei Mihály, Rulikovszky-ut, délen Vuicskics százados, Nagyürögdi, Oláhapáti-ut, Áldás, Fövény-ut, keletről Chillányi-ut, Fövény-ut, északról a Körös balpartja által határolt terület.

A jegyek I-VI. terjedő római számokkal lesznek ellátva aszerint, amint a tejet az érdekeltek az I., II., III., IV., V., VI. kerületben kapják meg.

Felhívom az érdekelteket, hogy mindenki a tejjegyen feltüntetetti, római számnak megfelelő kerület elosztó helyére menjen a tej átvétele végett. A felesleges zaklatások elkerülése miatt értesitem az érdekelteket, hogy a Közélelmezési Hivatal a fentebb megjelölt beosztásoktól semmi körülmények között nem tér el, tehát senki se forduljon olyan irányu kérelmekkel a hivatalhoz, hogy jegyét a kerület helyett, más kerületre érvényesítsék.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje a Magyar Lapok-at.

Vaslapát árdragításért ítélte el a törvényszék egy fényképnagyító ügynököt

Nagyvárad, május 26. Vig Sándor 44 éves, nőtlen fényképnagyító ügynök árdragító visszaélés vétségével vádoltan állt a nagyváradai törvényszék úrszobájában elöl azért, mert 10 darab vaslapátot, amelynek eladási árát törvény szabályozza, a megállapított legmagasabb árnál jóval magasabban, darabonként 3 pengőért adott el.

Vig azzal védekezett, hogy ő a lapátokat adósság fejében kapta egy ismerőstől, aki azok darabját 2.50 pengőben ezámította. Ő nem tudta, hogy a lapát ára szabályozva van. A bíróság bűnösnek mondotta ki Vig Sándort ártúllépés vétségében és ezért 150 pengő pénzübüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

Milyen feltételek mellett léphetnek be diákleányok a sportegyesületekbe

A kultuszminiszter a KISOK-Hoz intézett rendeletében szabályozta diákleányok sportegyesületi működését. Eszerint diákleányokat csak az esetben szabad sportegyesületeknek kiadni, ha az illető a kiadás időpontjában 15-ik életévét betöltötte, ha valamelyik sportág területén kimagasló tehetségnek bizonyul és az átlagon felüli eredmények elérésére képes. A diákleányoknak olyan edzési lehetőséget kell biztosítani, amelynek a gyakorlati részen az edzővezetőn kívül férfiak nincsenek. Az edzési időpontot úgy kell megállapítani, hogy az télen este hét óránál, nyáron este nyolc óránál tovább ne tartson és a leányok a légkondíciós edzés előtt egy órával már otthon lehessenek. Ha az edző férfi, női felügyeletről kell gondoskodni. A diákleányok nem vehetnek részt olyan versenyeken, ahol férfiak is versenyeznek. Nem lehet kiadni sem leány, sem fiútanulót olyan egyesületeknek, ahol erkölcsi szempontból súlyosan kifogásolható olyan eset fordult elő, amelyről a KISOK-nak hiteletkérdő tudomása van. (Magy. Tud.)

Árverési hírdemény

A nagyváradai királyi törvényszék. P. 3160/1.—1943. szám.

IDÉZŐ HIRDETMÉNY.

A nagyváradai kir. törvényszék közhírré teszi, hogy dr. Stern Bertalan nagyváradai ügyvéd által képviselt felperesnek Ullmann Andor és neje Sternberg Livia nagyváradai lakos ismeretlen helyen tartózkodó dr. Sangeorganu Sofronie és neje, sz. Butariu Maria Cornelia alperes ellen 33.333 p. 33 fillér és jár. iránt indított perében a perfelvételre határnapot tűzött és felhívta a feleket, hogy 1943. évi június hó 26. napján délelőtt 11 órakor hivatalos helyiségben (Széchenyi-tér 14. sz. I. em. 60. ajtószám alatt) jelenjen meg, egyszeres-mind pedig alperesek részére, akik ismeretlen helyen tartózkodnak, ügygondnokul dr. Dévald László nagyváradai ügyvédet nevezte ki.

A bíróság felhívja az alpereseket, hogy a fent megjelölt határnapon és órában meghatalmazott ügyvéd által jelenjenek meg, mert ellenkező esetben az ügygondnok fog helyettük eljárni.

Nagyvárad, 1943. évi május 11.

Dr. Boka Papp Ernő s. k.
kir. törv. h. elnök.

Hirdessen a Magyar Lapokban

GAZDASÁGI ÉLET

Támogatja a földművelésügyi miniszterium a direkttermő szőlők átoltását és kiirtását

Sok helyen nem vették komolyan a 3 éves türelmi időt

Kolozsvár, május 26. Báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter rendelkezése alapján gyors ütemben fog történni az amerikai (direkt) termő szőlők átoltása, illetőleg kiirtása. Ismeretes ugyanis, hogy a direkttermő szőlőből szűrt borok nemcsak nemzetgazdaságilag a többi, nemes bortermelő szőlőgazdáknak jelentenek gazdasági hátrányt és egészségtelen versenyt, hanem a fogyasztóközösség egészsége szempontjából is káros azok fogyasztása. A földművelésügyi kormány már 1938-ban a szőlőgazdálkodásról szóló törvény alapján intézkedett a direkttermő szőlők kiirtásáról, illetőleg átoltásáról. Sajnos, a direkttermő szőlővel rendelkező szőlőgazdák ügylátszik nem vették komolyan a törvény által megszabott 3 éves türelmi időt és hogy már 1942-ben érezhették ennek hátrányát. A múlt évben ugyanis a direkttermő szőlőből szűrt borokat literenként leg több 30 fillérért tudták csak értékesíteni. Viszont más bort ennek az arnak négyötszöröséért lehetett eladni.

Báró Bánffy Dániel földművelésügyi miniszter azonban nemcsak a törvény-

ben megállapított szigorral kíván a meg nem értő szőlőgazdák ellen eljárni, hanem segít, kezelt is kíván nyújtani a nemzetgazdasági érdekeket szem előtt tartó szőlőgazdáknak. Különös megértést tanúsít e téren a földművelésügyi miniszter a visszacsatolt keletmagyarországi és északkelet-területi szőlőgazdái iránt. Éppen e célból kiküldötte a m. kir. Szőlő és Borgazdasági Központ Kísérleti Intézet h. vezetőjét, Gerő Zoltán mezőgazdasági kísérletügyi igazgatót, aki a földművelésügyi miniszterium erdélyi kirendeltségének szóleszeti és borászati előadóival, Szcoltz Albin szóleszeti és borászati felügyelővel végigjárja a direkttermő szőlőterületekkel rendelkező községeket, hogy a helyszínen is tanácsokat adjon és megfelelően utbaigazítsa azokat a gazdákat, akik az amerikai szőlőjüket nemes szőlővel kívánják átoltani.

A földművelésügyi miniszterium erdélyi kirendeltsége is a megértő gazdaközösség támogatására áll és népszerű ismertető füzetet fogja kioktatni a szőlőbirtokosokat, hogy miként kell amerikai szőlőjüket átoltani.

Férfi ruhákat, használtakat legjobban árón vehet, eladhat **MOLNAR** használt ruhák üzletében Bémer-tér 1. udvarban. Hívásra házhoz jövök.

Az Egyesült Államok háborús kiadása az összes többi hadviselő államok egyesített hadikiadásait meghaladják

(MN) A „New York Times” számításai szerint az Egyesült Államok ebben az évben többet fog háborúra költeni, mint az összes többi hadviselő államok együttvéve. Az amerikai lap a hadviselő államok becsülésszerű háborús kiadásait milliárd dollarokban kifejező összeállításban szemlélte:

Egyesült Államok	100
Németország	34.4
Nagybritannia	21.33
Szovjetunió	15
Olaszország	8.67
Japán	7

E szembeállítás kapcsán a lap bírálólágg megjegyzi, hogy bár az Egyesült Államok kiadásai lényegesen ma-

gasabbak a többi hatalmak kiadásánál, flottájának és szárazföldi hadseregének nagysága, valamint hadiipari termelésének mennyisége korántsem éri el a többi hadviselő államok katonai erejét, illetőleg termelését. Ennek az aránytalanul magasabb költségeiben rejlik, az egyik fő oka a rendes munkaidőnek heti negyven órára való korlátozása, aminek következtében példátlan összegekre rugó túlóradíjakat kell fizetni, a másik pedig a hadiipar bürokratikus szervezetének egészségtelen túlméretezettsége. A „New York Times” szerint az olyantéle pazarlások Amerika gazdasági jövőjét komolyan veszélyeztetik.

SPORT

Jól szerepeltek az NSE atlétái Kolozsváron

Két első helyet, több második és harmadik helyet szereztek

Nagyvárad, május 26. A Nagyváradai Sport Egyesület atlétái kitűnően szerepeltek a kolozsvári egyesületi bajnokságokban. Az évad első komoly versenyén elért eredményeik nagyon biztatóak: pl. Lerchner máris egyéni rekordot dobott kalapáccsal. Janza súlylökő eredménye is kitűnőnek mondható, mert máris jobb eredménnyel kezdte, mint a múlt évben, pedig csak kétszer volt kezében súlygolyó az idén. A váradai atléták eredményei a következők:

Kalapáccsdobásban Lerchner 2-ik 40.30

m. egyéni rekorddal. Súlylökésben Janza első 12.41. m. 110 m. gátfutásban Krupka első 18.4 mp.-vel. Hármassugrásban Gyimes első 12.59 m. 5000 m. síkfutásban Nagy 3-ik 17.49.6 p. 100 méteren Iklódi 4-ik és Janza kalapáccsdobásban 3-ik.

Sajnos az NSE-nek nélkülöznie kellett több kiváló atlétáját, mint pl. Kisst. Szarvast és a diáktalálótakat. Gállt, Kovácsot és Csapót, akikkel az egyesületi bajnokságban mint első végzett volna.

Felhívás az „Árpád” lövészekhez

Május 27-én, csütörtökön este 7 órai kezdettel t. b. elnök urunk, dr. nemes Hlatky Endre, Nagyvárad város főispánja tartja meg végtelen értékes előadását a népművelődési kerekében.

APRÓHIRDETÉSEK

Adós-vétel

Vonnék vasvázu kerti butort. Ajánlatokat a kiadóba kérek. 79

Eladó faj belga óriás nyulak, Vörösmarty-utca 31. 88

Keresünk megvételre Zeiss, esetleg Hensold gyártmányu vadászlatésvővető vagy Sasoros nagyítással, 25-ös fényerővel. Interexim, Museolini-tér 12. 110

Jókarban levő sötétkéek, mely gyermekoosi eladó. Gyár-u. 22. 111

Villanymotort keresek 1 és fél-től 2 és fél lóerőig. Bagosy, Bihari nyomdája. Telefon 10-75. 106

Uj cserépkályhák készítését, cserépkályhák átrakását, szabadalmazott fűtőszekerekkel, Készíti Bessenyei István kályhás, Huszár-utca 23. Telefon 29-89

Jugallan

BEKÖLTÖZHETŐ 4 szobás, konyha és fürdőszobás, kertes házat központban megvételre keresek. Címeket a kiadóba kérek. 923

Különféle

Fertőtlenítést, poloskat, mojt, mindennemű fergek irtását 38 évi gyakorlattal írta Varga, Dankó Pieta-utca 6. Telefon 27-56. 513

Paragázzal poloskát, molyt, petéit mindenből felelősséggel irtja, Csutoras, Szigligeti-u. 7. Telefon 14-21. 664

Rézgálic ha nincs, szőlő permetezőanyagot beszerezhet Szacsavay-u. 17. pincében. 83

Kötők, horgolok, összeállítók angorái, gyapjút. Ócska szövettereket gyönyörűen javítok, átalakítok gyermekruhának, mackónak. Bontott harisnyát, szövetet átkötök. Bedáné kézimunka-üzlet, Kossuth-u. 18. 107

Állást nyel

Hangya kirendeltség Huszti, gép- és gyorsírókat keres, azonnali belépésre. Érdeklődők közvetlenül Husztra írjanak. 112

Főzni tudó jobb nőt, bejárónőnek keresek. Aradi-út 17. szám. 109

Elveszett

Elveszett Rákóczi-utól Damjanich-utca közepéig terjedő uton, pénzárca, Bokor Flóra névre szóló ételmiszterjegyekkel s egy pár csizmafeljelésre való utalvánnyal. Becsületes megtaláló hozza a Magyar Lapok kiadóhivatalába. 113

Lakás

Körzetünkben 1-2 szobás butorozott szobát keresek 4-6 hétre. Mignon csokoládéház, Szaniszló-u. 2. 108

KIADÓTULAJDONOS.

SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelőszerkesztő: **Dr. Peál Árpád**
 cselelős kiadó: **Dr. Scheffler Ferenc**
 Szent László-Nyomda R. T.
 1202PATAK

Készült a Szent László-nyomda r. t. körforgógépen. Nagyvárad, Szilágyi Dezső utca 5. szám.